ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА CXIII, БРОЙ 16 | СОФИЯ, 1-15 СЕПТЕМВРИ 2012 г. | ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, synpressbg@gmail.com | Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

Света Анна

*Християнското име **Анна** произхожда от еврейското **Ханна**, което означава „милост, благодат, обичен, ласкав“.*

Света Анна, която по Божията благодат стана по плът прамайка (баба) на нашия Господ Иисус Христос, произхождала от Левисвото коляно и била най-малката дъщеря на първосвещеника Натан и съпругата му Мария, която освен нея имала още две дъщери: Мария и Соби. Най-голямата, Мария, се омъжила във Витлеем и родила Саломия, акушерката. Соби също се омъжила във Витлеем и родила Елисавета, майката на Йоан Предтеча. Анна се омъжва в Галилея за благоразумния Йоаким от Иудиното коляно. След дълъг период на бездетност, по Божия воля тя ражда света Мария, Пресвета Богородица. Така Саломия, Елисавета и Пресвета Богородица са първи братовчедки, а Господ по човечество и свети Йоан Кръстител са втори братовчеди.

На стр. 5

ЧОВЕК И ОБЩЕСТВО

Не може да си духовен човек, ако не носиш духа на вярата

Кевин де Янг

В края на Първо послание до Коринтяни св. ап. Павел използва една доста известна дума: „духовно“. Това е дума, добила широка популярност в наши дни, не по-малко популярна е била та и по времето на св. ап. Павел. Както ние, така и хората от онази епоха са жадували за духовното. Както пред наши дни, така и тогава духовните наставници

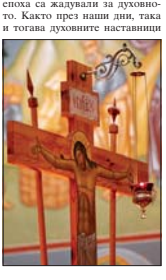

са били на почит. Но не всичко от духовен характер е истински духовно.

Когато чуем думата „духовен“, в ума ни се появяват различни образи. Сещате се за някой мечтателен и миролюбив човек. Или пък си представяте някой, който стои с прочувствено издигнати ръце на небето длани. Или си спомняте за ваш сърдечен, свободомислещ, „одухотворен“ приятел. Ниацо чудно според вашите представи духовен човек да е младата ви позната, която така всеотдайно се интересува от чудеса и мистерии, или пък някоя възрастна гадателка, дълбоко отдадена на връзките си с отвъдни сили. Да бъдеш „духовен“, според съвременните представи означава да проявяваш интерес към свръхестественото и да се придържаш към произволно избрани молитвени или медитационни практики. Само че точно това на практика са „контраиндикатори“ на духовното. В случая те не се явяват абсолютно никакво доказателство.

На стр. 3

Уважаеми читатели,

ЗАПОЧНА АБОНАМЕНТНАТА КАМПАНИЯ НА „ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК“ ЗА 2013 г.

Цените виж на стр. 8.

ТЕМА НА БРОЯ:
БРАК, ДЕЦА, ОБРАЗОВАНИЕ

ЦЪРКВА И ОБРАЗОВАНИЕ
Анула Христова
Църковната катехизация днес
Стр. 1-7

ЕРЕСИ: НЮ ЕЙДЖ ЕПОХА
Митр. Йеротей (Влахос)
Православие и Ню Ейдж духовността
Стр. 6

И РЕЧЕ СТАРЕЦЪТ...
Архим. Софроний (Сахаров)
• Борбата за „власт“ в семейството
Стр. 3
• Паисий Светогорец за св. Йоаким и Анна
Стр. 5

МОНАШЕСТВО
Георгиос Мандзаридис
Девство и монашество
Стр. 8

АКТУАЛНО

ДЕЦАТА НА ТЕЛЕВИЗИЯТА – *глобалния осиновител*

Телевизорът е идеалният осиновител. Само трябва да му се забърсва понякога екранът, а на зрителя – да му се сменя памперсът и шишето с мляко… След няколко години става още по-лесно – зрителят пораства достатъчно, за да може сам да си „спретне“ нещо за „дъвкане“, с което да прегълне поредната порция безумство.

В началото на седемдесетте години на миналия век не беше рядкост да се канят гости „на цветна телевизия“. В нашето т.нар. социалистическо общество много от обичайните днес неща не се намираха или бяха с над пределно допустимата за соцпотребителя цена. В онези години българското семейство даваше „мило и драго“, за да се снабди с ценната кутия и да я позиционира на най-почетното място в своя дом. Порано било така с радиоапаратите, около които цялото домочадие, затаило дъх, следяло последните новини или някой концерт… Но времето на радио- и телевизионната романтика безвъзвратно отлетяло, за да бъде сменено от един диктат на безсрамието и цинизма.

СПОМЕН ЗА ЦЕНЗУРАТА

Така, както много неща вече не са същите, така и цензурата е друга. Някой може да възрази, но цензура винаги е имало и ще има. Докато има пропаганда... Във всеки случай, тя вече не играе онази „морално-защитна“ функция, която наглo бе изчезла от единствения и естествен

На стр. 4

ЦЪРКВА И ОБРАЗОВАНИЕ

Църковната катехизация днес

Смисъл и значение на катехизацията

Имаше един човек, пратен от Бога, името му Йоан; той дойде за свидетелство, да свидетелства за светлината, та всички да повярват чрез него. Той не беше светлината, а бе пратен да свидетелства за светлината

(Йоан. 1:6-8).

Преди да възлезе при Отца Си, Господ Иисус Христос оставя на Своите ученици – светите апостоли – нова заповед: *Нова заповед ви давам, да любите един другиго; както Аз ви възлюбих, да любите и вие един другиго. По това ще познаят всички, че сте Мои ученици* (Йоан. 13:34-35). Тази заповед, явяваща се като втора голяма Божия заповед, съдържа определени идеи в определен ред: а) засвидетелстване на онази любов, която Христос поря у тях и б) която те, тоест всички християни, са длъжни да разпространяват и да проповядват и в) най-вече да насочват, да устремяват хората към нея.

Виждаме, че в края на евангелията от Матей, Марк и Лука Христос съветва учениците Си да бъдат свидетели на Неговото Възкресение, тоест на

На стр. 7

„Во успении мира не оставила еси, Богородице...“ – Голям панигир на Троянската св. обител

В деня, в който светата Църква отбелязва славното преминаване на Пресветата Дева от временния във вечния живот, Троянската света обител отбеляза **своя голям храмов празник**. За духовното тържество спомогна пристигането на най-старшия брат на светата ни обител Негово Светейшество Българския патриарх Максим, както и присъствието на митрополита на САЩ, Канада и Австралия Йосиф – брат и бивш игумен на Троянския манастир. Той бе придружаван от протойерей Филип и протодякон Майкъл и двадесет младежи – православни американци от богодарованата му епархия, които изпълниха голяма част от песнопенията за празника.

Патриарх Максим пристигна в обителта на **14 август**. Годишно бе ликуването, че в този тържествен ден много от братята, изпълняващи послушания и извън манастира, се събраха, за да могат с едно сърце и една уста да възхвалят Майката Божия.

По стародавна традиция, в навечерието на празника бе извършено т.нар. „Опело Богородично“ – предстоявано от високопреосвещения митрополит Йосиф, високопреосвещения Русенски митрополит Неофит заедно с преосвещените епископи: Браницки Григорий – игумен на светата обител, Стобийски Наум – гл. секретар на Св. Синод, Деволски Теодосий – викарий на Българския патриарх; Зиченолски Йоан – викарий на Светейшия патриарх в битността му на митрополит Софийски, заедно с манастирското братство и гостуващи свещеници и дякони.

В ранното утро на **15 август** бе отслужена празнична Полунощница с лития около храма с плащаница, изобразяваща Успение Богородично. Светата Литургия оглави митрополит Йосиф, заедно с митрополит Неофит и преосвещените епископи: Григорий, Наум и Йоан. Съслужиха им ставр. ик. Ангел Ангелов – протосингел на Софийска св. митрополия, и ик. Александър Георгиев – епархийски съветник в софийския епархийски съвет; игумен Филип (Василцев) – представител на РПЦ в София, йеромонах Зотик (Гаевски) – секретар на Руското подворие; гости-духовници, протодякон Майкъл, дякон Иван Петков.

След края на тържественото богослужение иконата на Пресвета Богородица „Троеручица“ бе отнесена до патриаршеския апартамент, където Светейшият патриарх й се поклони. Той отправи първоосвятителско слово към събралото се множество и патриаршески благослов, даден както за присъстващите, така и за целия благочестив и православен български народ.

Патриарх Максим пожела Богородичният покров да бъде над всички нас, след което бе изпълнено многолетствие за здраве на нашия първойерарх. После бе извършена традиционната лития до параклиса, където преди повече от 400 години е станало чудото, с което Пресветата Дева е дала ясен знак, че желае Троеручната й икона да остане в светата Троянска обител.

Троянска св. обител

Борбата за „власт“ в семейството

Старецът Софроний СВЕТОГОРЕЦ

Ако жената работи наравно с мъжете, отново няма справедливост. Защото жената в семейството, едновременно с работата си, носи и други тежести, допълнителни отговорности, именно защото тя е майката на децата. Ще си помисли някой, че тъй като жената е обременена с по-големи отговорности и изпълнява много сложна роля, то на нея трябва да принадлежи и привилегията да „ръководи“ семейството. А разбира се, че някой трябва да ръководи семейството, както и всяка друга човешка формация. Така в много семейства се повдига борбата за власт, която често е разрушителна за семейството. Затова, накъдето и да насочим вниманието си, навсякъде виждаме твърде сложни проблеми, и никак не сме се приближили до тяхното разрешаване.

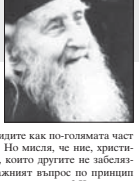

Доток казах това, за да видите как по-голямата част от хората гледат на нещата. Но мисля, че ние, християните, виждаме и още неща, които другите не забелязват. Ние вярваме, че най-важният въпрос по принцип за всеки човек е въпросът: какво е човекът? Кое е неговото назначение? Каква е целта, която стои пред него? Кой е смисълът на съществуването му? Ако не отговорим на тези въпроси, ние никога няма да можем да решим дори част от проблемите си. Така например, невъзможно е да се постигне истински справедлива обществена структура без познание за нея. Ние не можем да решим проблема на държавната организация, ако нямаме отговор на този основен въпрос. Цялата история на човечеството се пише чрез безцелни вътрешлежки, безсмислени войни, несправедливо потисничество на силните върху слабите, което наблюдаваме и при животинския свят. Следователно, какво е човекът? Отговор на този въпрос получаваме от Свещеното Писание: „И сътвори Бог човека по Свой образ, по Божий образ то сътвори; мъж и жена ги сътвори“ (Бит. 1:27). И малко по-надолу четем: „И създаде Господ Бог човека от земна пръст и вдъхна в лицето му дихание за живот; и стана човекът жива душа“ (Бит. 2:7).

Така че, ако Бог е сътворил мъжа и жената като едно човечество, то тогава е естествено, че въпросът за отношенията между мъжа и жената е бил и ще бъде винаги един от основните критични въпроси. Ако насочим вниманието си към природните дадености на жената и ги сравним с тези на мъжа, ние ще видим чрез многогодишния си опит, че даденостите са разнообразни: понякога съвпадат, а понякога взаимно се допълват. Ние също така знаем от историята и от Свещеното Писание, че на Изток, родното място на всички големи религии, господството на мъжа върху жената е било прекомерно силно. Жената в съзнанието на Изтока е била някак по-ниско същество. Дори в Евангелието намираме подобни пасажи, като например: „А оная, която ядоха, бяха около пет хиляди души, освен жени и деца“ (Мат. 14:21). Взимали предвид само мъжете, докато жените дори не ги брояли. Но това не го виждаме само на Изток.

Случи се да прочета, когато бях младеж, няколко статистики, направени от германци, някакви образовани хора, за ролята на мъжа и ролята на жената в историята на цивилизацията. Тези ерудирани германци представяха постиженията на мъжа като крайно значими (сравнявайки ги с най-високи планини), а от постиженията на жената отбелязваха само някои, и то които така или иначе се бяха записали вече в историята на цивилизацията.

Струва ми се, че това недоразумение се е явило в резултат на загубата на онова съзнание, което се съдържа в Писанието: „И сътвори Бог човека по Свой образ, по Божий образ... мъж и жена ги сътвори“ (Бит. 1:27).

Именно това забравят не само мъжете, но и самите жени. Така че, за да се коригира животът ни на всички нива, като се започне от семейството, жените трябва да се издигнат по дух и да разкрият пред света своята истинска ценност, своята висша роля. За християнската църква въпросът за ролята на жените с всяка година става все по-остър.

Ние виждаме, че в страни, където атеистическият комунизъм провежда открита борба срещу Църквата чрез използването на всякакъв вид изнудване, Църквата я запазва смелостта на жените, тяхната саможертва, готовността им за всякакъв вид злочестие. Ние навсякъде виждаме, че в Църквата жените са по-голямият процент. Можем да кажем, че в църквите по време на богослуженията, жените съставляват мнозинството, някъде са три четвърти, а другаде още повече. Ако сега всички жени излезнат от Църквата, тогава тя не би могла да съществува. Защото мъжете, които изпълняват високото пастирско служение, които притежават високи йерархични позиции, са твърде малко на брой, и простичко казано, за тях би било невъзможно от материалната й страна да опазят Църквата.

Следователно, ролята на жените в Църквата е велика, и всички ние трябва да се замислим над този феномен. В нашето християнско учение за човека, богословски погледнато, жената бива разкривана в същинската й човешка мяра, също както и мъжът. Възможностите за служението й вътре в историята са безкрайни. Фактът, че Бог Слово се въплъти от жена, показва, че жената изобщо не е на во-заден план пред Бога.

Из „Тайнството на християнския живот“, м-р „Св. Йоан Предтеча“, Есекс, 2010
Превод: Англа ХРИСТОВА

Въздвижение на Честния Кръст – 14 септември

Тропар на св. Кръст Господен, гл. 1

Спаси, Господи, Твоите люде и благослови достоянието Си, като даряваш на православния български народ победа над противниците и ни запазваш с Твоя кръст.

Кондак на св. Кръст Господен, гл. 4

Издигнат се доброволно на кръста, Христе Боже, даравай щедростите Си на единомишленото Твоеново общество. Зарадвай ни с Твоята сила и ни давай победа над противниците, като Твоята помощ ни бъде оръжие на мир и знаме на непобедимост.

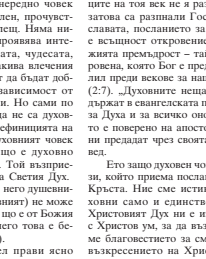

Не може да си духовен човек, ако...

От стр. 1

Няма нищо нередно човек да бъде мечтателен, прочувствен, свободомислещ. Няма нищо нередно да проявява интерес към молитвата, чудесата, висшата сила. Такива влечения и практики могат да бъдат добри или лоши в зависимост от различни фактори. Но сами по себе си тези неща не са духовни, не и според дефиницията на св. ап. Павел. Духовният човек разбира онова, що е духовно (срв. 1Кор. 2:13). Той възприема посланията на Светия Дух.

За разлика от него душевният човек (недуховният) не може да разбере онова, що е от Божия Дух, защото за него това е безумство (стих 14).

Св. ап. Павел прави ясно разграничение между две категории хора. От една страна, имаме духовни хора, които възприемат духовните неща. Противоположни на тях са душевните хора, които не възприемат духовното. Това, следователно, означавам, че ние ставаме духовни хора единствено чрез усвояването на духовните неща.

А кои са духовните неща според апостол Павел?

За да си отговорим на въпроса, трябва да се вгледаме в евангелския текст, не в посланията на културната ни среда.

Св. ап. Павел казва, че словото за Кръста е безумство за онези, които гинат (1:18). Неговата проповед не звучи мъдро за мъдреците на този свят. Но при все това апостол Павел не намира за добро да се знае между Коринтяните нищо друго, освен Исуса Христа, и то Исуса Христа Разпнатия (2:2). Апостол Павел знае, че и юдеи, и елини не искат да приемат благовестието за силата Божия и спасението на всеки вярващ (1:16). Това послание не е мъдрост на тоя век, а мъдрост, проповядвана между съвършените (срв. 1Кор. 2:6). И макар че властниците на тоя век не я разбират и затова са разпнали Господа на славата, посланието за Кръста е всъщност откровение на Божията премъдрост – тайна съкровена, която Бог е предопределил преди векове за наша слава (2:7). „Духовните неща" се съдържат в евангелската проповед за Духа и за всичко онова, което е поверено на апостолите да ни предадат чрез своята проповед.

Ето защо духовен човек е този, който приема посланието за Кръста. Ние сме истински духовни само и единствено ако Христовият Дух ни е изпълнил с Христов ум, за да възприемаме благовестието за смъртта и възкресението на Христа. Без значение дали си запленен от съществуването на ангели, без значение доколко се молиш или колко често медитираш, без значение доколко се занимаваш с йога или до каква степен вярваш в чудеса, ако не разбираш, не обичаш и не носиш у себе си посланието за Кръста, ти не си духовен човек.

Духовният човек различава духовните неща, като се тръгне най-напред от вътрешната жертва на Христа на Кръста за грешници като теб и мен.

Приманото на Евангелието, и то в утвърдените рамки на традиционната интерпретация, е начало на духовния живот. Защото иначе нашите лозунги и безкрайни търсения не означават нищо. Нито пък получаваме нещо истинско от разни екстини наставления за душата от съвременни популярни книжки.

Ако не приемаме вътрешно посланието за Кръста, то ние не приемаме откровението на Божия Дух. Ако отричаме Духа, ние се лишаваме от правото да бъдем в числото на духовните хора.

Превод от английски:
Анжела ПЕТРОВА

ЛИЧНОСТ И СЕМЕЙСТВО

Мъжът – глава на семейната църква, закрилник, но не господар

„Тъй също и вие, жените бъдете покорни на мъжете си, та ако някои от тях не се покоряват на словото, чрез поведението на своите жени да бъдат спечелени без увещание... Но близо е краят на всичко. И тъй, бъдете благоразумни и бодърствувайте в молитви" (1 Петр. 3:1; 4:7). Също у св. ап. Павел четем: „Вие, жените, покорявайте се на мъжете си, като на Господа, защото мъжът е глава на жената, както и Христос е Глава на църквата, и Той е спасител на тялото. Но както църквата се покорява на Христа, така и жените да се покоряват на мъжете си във всичко. Вие, мъжете, обичайте жените си, както и Христос обикна църквата и предаде Себе Си за нея" (Еф. 5:22-25).

Въз основа на апостолските думи, взаимоотношенията между мъжа и жената трябва преди всичко да бъдат проникнати от чувството на вдъхнатата от съпружеска привързаност. „Цялото благополучие на брака, говори св. Йоан Златоуст, се основава на взаимна любов, взаимно доверие и уважение, а оттук на произлизащото съгласие между съпрузите. Няма нищо по-ценно от това да бъдеш обичан от жена си и да я обичаш. Мъдрият поставя в числото на блаженствата съгласието между мъжа и жената. Където го има, там има и богатство, и щастие".

Съпружеската любов трябва непременно да е съдадена у двамата решения да се изградъка тази любов, да се отстъпва на другия, снизходително да се отнасят към неизбежните слабости, беднаа да се търси примирение. Иначе бракът в най-добрия случай става навик (привичка), а в най-лошия – тежко иго. Още едно велико добродетелно трябва да имат съпрузите християни – това е съпружеско целомъдрие и вярност един към друг. Бракът не е разрешение за невъздържаност и пълна разпуснатост. Бракът е велико средство за борба с блудната страст. За Църквата чистото брачно ложе е преди всичко чистота. „Не ми говори за природната страст, цъбличана св. Йоан Златоуст, затова е и установен бракът, за да не престъпваш границата. Защото Бог, промисляйки за твоето спокойствие и чест, ти е да жена, на чрез нея да се освободиш от всяка похоти".

Но говорейки за любовта, съгласието, искреността и целомъдрието като за общо благо що на мъжа и жената (Мат. 11:30), християнството признава и техните частни задължения. Според апостола жената трябва да се подчинява на мъжа както на Господа, а мъжът е длъжен много да обича своята жена. Изразът „като на Господа" показва, че мъжът в семейството е представител на Исус Христос – Главата на Църквата.

Като глава на домашната църква мъжът е отговорен за нея, за нейното управление и нравствено състояние. Затова, да бъде глава на семейството не е леко право за мъжа, а тежко негово задължение, което той не може да снеме от себе си. Тази отговорност кара мъжа да контролира семейните отношения, възлага върху него двоен съд – да контролира преди всичко себе си, за да не даде лош пример на обкръжаващите го.

Затова първенството на мъжа в християнското семейство никога не може да бъде синоним на господство или деспотизъм. Към жената той трябва да се отнася като към немощен, по думите на апостола, съсъд – немощен физически и чувствителен по своята психическа природа. Физическата слабост, както и женската чувствителност трябва да карат мъжа да бъде предпазлив, та да не би чрез жестокост, грубост, невъздържаност да й причини душевна болка или телесни страдания. И обратно, да упеши мъжа при неговите тежки и многобройни трудове, да смекчи неговото загрубяло от много неприятности сърце – това е задължението на жената християнка. За това задължение говори и св. ап. Петър, когато увещава жената да бъде „в нетленната красота на кроткия и тих дух, което е драгоценно пред Бога" (1 Петр. 3:3-4).

Срещнали се двама възрастни офицери след дълги години на разлъка. Единиям излязал от храма, а другиям вървял по улицата:

– Ти ли си това?! – възкликнал вториям. – Нали преди години ти така обичаше да се присмиваш над Църквата и духовенството, а сега излизаш от храма? Кой, друже мой, така те е обърнал?

– Това съм самиям аз и се радвам да те срещна. А приманата в мен извърши един забележителен проповедник, който нито дума не ми кажваше за вярата – това е моята жена.

– Как така?

– Още като годенца тя ме порази – продължил вярващиям – с вярата и благочестивите си обичания. Когато се ожених за нея, малко се притесняхах, но не можех да не уважавам нейната убеденост по въпросите на вярата. Тя искрено беше привързана към мен още от първите дни на брака, но не отстъпи от своите набожни обичаи. За Бога тя не ми напомняше, но аз четях Неговото име в очите й. Когато по навик изричах богохулна насмешка, жена ми бедняа преблеждаване, понякога очите й се насъзяваха, но с това се ограничаваше всичко. Нито дума за упрек. Ласкавата усмивка отново се появяваше на нейните устни. За минутния, едва забележим признак на неодобрение и печал тя ми отвръщаше с удвоена доброта. Но на мен ми ставаше съвестно за моята нетактичност.

Всяка сутрин и вечер тя се молеше в нашата спалня и аз виждах с каква вяра и умиление тя гледаше на Разпнатия. На мен ми идваше мисъла да падна заедно с нея на колене, макар че в мислите ми промяна все още нямаше. Когато нещо ме опечаляваше или се разболяхах, тя проявяваше такова ободряващо участие и грижи, че скоро се въодушевяхах и оживяхах. Макар че невеждях съм я опечалявах, тя никога не се отлъка и не изрази неодобрение от мен. Отъ всичко това в мене се извършваше вътрешна промяна, която аз не забелязвах.

След шест години съпружески живот открих в сърцето си желание да обичам Бога, Бога на моята жена... Аз неясно разбирах какво и как ставаше в мен, но в едно празнично утро целувах ръката на жена си й казах: „Анна! Сега и аз ще дойда с тебе в църквата". Тя спокойно, тихо, но със сълзи на очи отвърна: „Знаех, че ще кажеш това. Аз толкова се молих за теб..."

И така, всестранната любов между мъжа и жената, при първенството на мъжа, ето съдържанието на християнския съпружески живот. Това съдържание прави семейството подобно на Църквата, мястото, където се съхранява спасението на човешката душа.

Из книгата „Вяра и живот", 1914 г.

ДЕЦАТА НА ТЕЛЕВИЗИЯТА – глобалния осиновител

От стр. 1

нравствен авторитет за обществото – Православната църква. Управляващите бяха добре разбрали, че без народ няма общество и на него нос-то-ва-ндеца центурата.

Сегашните управляващи имат всичко друго приоритет. А на многогрупната с грижи чо-ловеци ум, насочен само и единствено към придобиване на материални блага, не мина-ва за мир мисъла, че собствената му „говорща купчи" го „завиряти" в „ямата" на невер-ндва науч, че и родителите му са били заложени на подобни обстоятелства. Ако се попа-мислим ощо малко, ще се сп-ломним моменти от детство-то, които могат много нещо да ни обяснят сега – малко хъл-то, но е по-добре от никога.

С дде дъмм, днес ценсурата се сне сваите. Но какво от това, щом децата ни сеят да, нзторчения в ерата и ставащит всичко подред?

В жилищата на съвремен-ните български се намиран сред-но по два телевизора – а хоча и в кухнята. Можем в дома да имаме по-малко, но е сигурно на първа медицинска помощ, но телевизор – никога... Ръз-бира се! Важно е детето да не изостава от другите, да ме-ну се сеят, че не е „а чис", да се танкинка това, което и другт-те, го прилича на другите. Да не се сдари от стадото. И то се-ди пред екрана и поглъща то-ва, каквото научи, затъпствай-ки телесо и душевно. Детето-то умове са препълнени с ужа-сяващи картини. Много от де-цата, пристрастени към теле-визията, не разбират думата „смърт" и „насилие" – те са тръвноداевалирали. Доказа-телство са покойниците на да-ца-пострадалтии, деца-агресо-ри, насилници, наркомани, убийци, деца-гейове... Дожи-вяхме да видим и последното. За тях в живота „развалината и модерни" държави се спро-ст специалини площадки зи-ри-ра и се тиражиращ книги (вж. en.wikipedia.org/wiki/Gay_Kids).

Заради тях и тези, които в породика, българските деца трябва да изучават в училищ-ата „либералност" смисъл на думата „толерантност", които навяка между-кинство: „отъсно-ровяваме на сроднини-ка-ка заразните бактерии", както казва православният русъ писателя Вл. Крупин. Хитро из-мислена поднема. Като всич-ки останали „Красивите" ро-зова цвят за моментината е „благосъсна" за моментината. Ако на някое ни му харесва, можа да опита с „лиза" за пъ-вите и „мишпъ" за втората. Особено популярна в комбина-цията от двете последни... Ако разъярнит трудовите на някое заблеяментени психопати, мо-гъ можем да научим за агре-сивните и пастерните цветове и внушаването на ценности-то, отдадно или на конкретни съ-четания. И нека не ни учудват нестерпимите изцеления на невръстни деца, на които не-ра-ско ставаме свидетели по-парковете и градини, в магази-ни, детски градини и училища.

Целта обикновадащ дебе-тиментеют (фонденет техноло-гичен цит от „вирус", телефо-ни, клаксони, анонси, стреле-лени машини, автомобили, ер-ропланите, автоматичните ре-ми, ругащите шофьори и пъл-носкоро зомбиращ телевизия, радио- и телевизионни преми-кающи по заведения, магазини, и дома...) предразстоя и мень-ких или загубя на самосхиро-ва-ния на самостоятелни и ра-зумни решения. Това е валид-но и за нас, вкарастите, но до-колко повече и за нашите наш-ледници – предимте сами. Незрялата нервна система на децата, атакувана от всички страни, залочва да „бъсува". Телевизията е идеалнит про-жектор на такива системи от най-ранна вярст.

Например, ступорт, в кой-то децата изпадат след пърс-начлихи екранен транс, е „ходенет" на нивоет психичес-ки заболявания и дъбоки пси-хологически проблеми. При по-вечето деца „осъществяти-от ледени" от телевизията, се наб-людават: спирането на разви-тието, изоставане в развитие-то по основни физически пока-затели, слабо развитие творч-ически умения или липса на та-ква. Логоделимите проблеми също не са за пренебрежа-ване. Едно дете, отавнало на „гримаса" на мигащия уред, се развива хуго уред..

За нормалното развитие на детето е необходим поне един родител, който да разго-варя с него, давайки му въз-мож-ност за диалог, в който се предполага, че то ще усвои ре-чевия умения и ще тренира па-метта си. Паметта и словото – двата безценни творчески ин-струмента, с които разполага-ме, ще формират у бъдещия го-лям човек способността ми да мисли и взима самостоятелни и отговорни решения. Те ще го издигат над посредственото и маловажното, за да го доведат до Смисъла на живота. Те ще му открият света, в който жи-вее и в който е призван да тво-ри. Защото Бог е Творец.

Господ е Творец и Спаси-тел. „Помня тоа, Израилу, Ме Аз ствирам, защото те си Мой рабъ. Аз те образувах; Мой рабъ си Ти, Израилу, не Ме забравяй" (Исайя. 44:21)

ЧЕТЕНЕТО НЯКОГА БЕШЕ ПРЕСТИЖНО"

Четенето на книги разви-ва паметта и обогатява речи-ка, подобрява и дедуктивни-те качества на ума. Телевизи-ята прави точно обратно. Съществуват неоспорими на-учни доказателства. Колитни-ци, които дава доста инте-ресни обяснения на невероят-ните взаимовръзки на хаши-ум. Сега нашите деца научат-ват не в училища, а от телеви-зията да нямат системна клас-ическа, но тоова така е подмес-ено, че удовлетворяват разуст-ройте се постепа е... четене и представитане на „Хари Пот-тер" – едно безрезултурно на-ложено от медиите в световни-ти опитни чепъ-ности на-ша-ка-ма-ка.

Филмите и игрални или анимационни, доняет на деца-та часове на забавления и от-късване от „сивия и сочеф-ния ежедневие", но и нала-гат порчеки модел за поведе-ние. Например: главнит пе-рой – обаятелен и смел, в мо-мента на неоспоримо превъзхо-дъ-ство, но и някои безоб-разни черти, които така го по-ка-зват, че е по-добре да не-достатъци. Анимационните ге-рои-часто са повече разсъб-ленки, отколкото облечени. Те могат много много да ру-ганат, пушат, наемат и цвеко-ла-ра примерки „крак яръ крак". Бъзкарнити (разстръ-ви, втори, десети...) сериали от колежанки тип и всякакви „Стани звезда" формати до-пълнено от съмнителни и на-доброжелателни предавания, филми и др.

ХРИСТИЯНСТВОТО КАТО КЛУБ ПО ИНТЕРЕСИ

Защо се случва така, че то-лима част от продукцията, съ-дадена за деца, от кога, които сиз сигурност си мислят, че да-ват най-доброто от себе си, е непригодна за съдите тези да-ци? Дали пъ- не сме тъкмо ние виновни за парадоксите?

Нали голяма част от кора-ти, които работят за деца, наричат себе си християни? Можи бе е добре да се при-помнят, че Христовото учение не ограничи-вото и на онзи, които, бивай-ки заслепени от гордостта са-ма-ма-ка-ма-ка-ма-ка

Продължение от бр. 15

Значение на делото на св. Никодим Светогорец за съвременния църковен живот

Архим. ЕМИЛИАН (Казандзидис)

Св. Никодим Светогорец в продължение на 34 години в Света Гора се намира в центъра на вихрушката на т. нар. **„коливадски спороВе“**. Той от самото начало се присъединява към коливадското движение. Коливадите основателно се противопоставят на извършването на помените в неделя, което е в нарушение на свещените предания и особено тези, отнасящи се до богослужението.

В другите сфери на църковния живот, при всеки серизон случай и проблем, явил се на Света Гора, като например в спора за честото причастяване, той винаги защитава позиции, изхождащи от дълбоката му почит към Преданието, но и винаги в братска любов и божествено просветление. Човек би казал, че неговата позиция, която в крайна сметка винаги изхожда от светия му и духовен живот, напомня позициите на великите свети отци на Църквата по време на различните спорове на техните времена. Не е случайно това, че движението на коливадите се характеризира като **неоисихазъм**, за да напомня исихастките спорове през XIV Век и личността на св. Григорий Палама. Той също бе предизвикан от Варлаам калабрийеца, но и от неочистените православни богослови, възприели римокатолически позиции безкритично. Св. Григорий Палама запази и зададе нови перспективи на православното предание на полето на духовния живот и догмата.

Самият св. Никодим е човек прост, радостен и спокоен. Той избяга по време на земния си живот свади и разпри. Подобно на многогодишните дръвчета той бива замерян с камъни от злонамерени противници, бива заливан с клевети, доносите думите му (както в „Пидалионът“ от монах Теодорит), обвиняван в ерес (специално в случая с честото причастяване, след като неговото наставническо писмо до частно лице било отворено и разпространено из Света Гора).

Всичко това той посреща в търпение, незлобливост и братолюбие – доказателство за неговата светост. Наложило се, след като вижда, че мнозина монаси се изкушават от въпросното писмо и се смятат за еретически и погрешно, да напише своя изповед на вярата и да прибегне до **арбитража на Светия Кинотис** на Света Гора (Управителният орган на светогорската република, *б. пр.*). Светият Кинотис го оправдава тържествено и официално забранява разпространяването и четенето от друга лица на неговото частно писмо. Дори издава заповед, че който не е съгласен с доказателствата на Никодим и продължава да го вини в ерес, трябва да напусне Света Гора. Ето и един показателен пример от подпечатаното от Светия Кинотис писмо: „Ние всички единогласно провъзгласяваме него и го изповядваме като най-благочестив и православен в догматите на Христовата Църква, както и че от свещените му и общополезни книги се доказва това, тъй като в тях не се намира никаква еретическа мисъл. Намираме го православен, така че всички ние нека го разпознаваме като такъв в истината“.

Всичките книги на св. Никодим от самото начало на неговата дейност представяват **извор на божествена премъдрост** и затова до днес не са престанали да се издават не само на гръцки, но и на езиците на останалите православни християни. Всички православни поколения през последните 200 и повече години, преминали оттогава, се изумяватред това изключително чудо на Църквата, пред неговото дело, толкова много допринесло във Всички области на църковния живот. Благодарят му, защото по мирски, простичъл и разбираем начин, но оставайки в Евангелието и Православието, той им поднася висши истини за догматите, за духовния живот, за пастирската грижа и за управлението на Църквата.

Пред последните години обаче се надигнаха гласове, които „откриха“ западни влияния в неговите трудове. Поради кратко в продължение на доста години се вярваше, че Никодим е взимал западни аскетически трудове и ги е превеждал от италански на гръцки. След публикуването обаче на изследването на филолога Емануил Франкискос през 2001 г., рухна хипотезата, че св. Никодим е имал непосредствена връзка със съчинения на западната духовност, които е превеждал на гръцки език. Истината за това, и в частност за двата му труда „Невидимата брана“ и „Духовни упражнения“, е различна. Дали е едно различно обяснение как тези съчинения са стигнали до неговите ръце, той му ги е дал, с каква цел и какво е направил самият той преди да бъдат издадени от печат.

Въпросният филолог – Емануил Франкискос, който е направил съответното изследване – заключава накрая следното: „Схематизираната до днес представа за отношение на Никодим Светогорец с текстовете на Скуполи и Пинаонти и дори за влияние на католицизма в неговите трудове, трябва да се промени коренно. Явно е, че това отношение на някои негови съчинения със западни такива е изяло посредством други съчинения“.

Друго обвинение против св. Никодим Светогорец има отношение към книгите „Ексомологитарион“ (Наръчник за изповедта) и „Пидалион“ (Кормчая книга).

Смята се, че те разнасят греха с критериите на западната схоластика и пиетизъм, като представят Бога като „Съдия“, Който предоставя на човека отпущение на греховете с понятията на едно юридическо поморение (вж. Хр. Янарас, *Православието и Западът в съвременна Гърция*; също Хр. Патринелис, *История на гръцката нация*, който е настроен отрицателно към коливадите и особено към св. Никодим Светогорец.)

Наистина, както отбелязва протопрезвитер Георги Металинос, знаменит университетски учител, езикът на „Ексомологитарион“ на много места е силно повлиян от схоластиката. Не трябва обаче, по думите му, да забравяме, че „Ексомологитарион“ принадлежи, от езиковедска гледна точка, на народния църковен език през епохата на турското владичество, и е насочен към народните маси през онази епоха; както и че именно то е бил разпознаван от широките народни маси. Протопрезвитер Георги Металинос завършва с думите: „Свети Никодим, вътреки езика на „Ексомологитарион“ и други такива творби, остава **Верен на традицията на исихазма и е продължител на делото на св. Григорий Палама** поради аскетическия опит, на който изяснява принадлежи. Факт е, че критиците на Никодим пропускат това, че отношението му към Христовото учение за удовлетворението и за изкупителните дела е представено тук само езиково, и именно затова няма място за такива повърхностни сравнения“.

До същото заключение като протопрезвитер Георги Металинос, а именно, че не се нарушава Православието в трудовете на св. Никодим от наличието в тях на някои схоластични определения, стила и официалното решение на Светия Кинотис на Света Гора, озаглавено „Отхвърляне на погрешните тези на Христос Янарас относно светия наш отец Никодим Светогорец“. Този най-висш орган на Света Гора, където са представени Всички 20 манастира, между най-важното бяла и следното: „...Ако в неговите трудове са били приемени невярно, поради събеси явни историческите причини, някои изрази, напомнящи схоластическото богословие, то в никакъв случай не засягат в дълбочина православната перспектива и линия на неговото дело“.

Със сигурност, опитът да бъде сведено делото на един автор два века по-късно с антиюридически и антипиетистки критерии, и то днес, когато това дело е принесло обилни плодове и продължава да носи توببка много блага на Църквата, на членовете на Христовото Тяло, няма стабилна основа. Това дело със сигурност не е довело до секуларизация и до отдръпване от Вярата, както погрешно бяха казали някои (Вж. Хр. Янарас, пак там). А когато този писателя е свещеник, неоисихаст и коливад – св. Никодим Светогорец – това става още по-абсурдно.

Смятаме, че отец Георги Металинос дава едно добро предложение, което разрешава проблема със схоластичната терминология в „Ексомологитарион“. Нека чуем неговите думи: „Моето скромно мнение е, че учението за покаянието не трябва да се отделява от духа на „Ексомологитарион“ на св. Никодим, защото той православно го е мислил и тълкувал. Четенето обаче на книгата днес от християни, които не е усвоил езика и аскетическата практика на Църквата, трябва да се съпровожда от едно компетентно встъпление, което би трябвало да се прави при всяко следващо издание на книгата“.

Нека обаче приключим. Днес, В XXI Век, времето на постмодернизма, на глобализацията, отстъплението и религиозния синкретизъм, св. Никодим Светогорец, като актуален във всяко време учител на Църквата, може да ни даде на нас – клирици, монаси и миряни – **автентично учение за всяка област на църковния живот**. Връщайки се пак към думите на високопреосвещения митрополит на Паронакския г-н Калиник, казваме заедно с него: „Христовата Църква Всеправославно се гордее за „дрилъото“ Никодим и храни чадата си, клирици, монаси и миряни, със зрените и сочни плодове на душеполезните му съчинения и разнообразните му постижения В Божествения живот“.

Седмица на Православната книга, Варна, 2011 г.

Превод от гръцки:
д-р Светослав РИБОЛОВ

Ню Ейдж епохата

Православие и Ню Ейдж духовността

Въпрос: През последните няколко десетилетия общества, които в миналото са определяли себе си като християнски, стават жертва на нахлуващите псевдорелигиозни култове (под формата на всевъзможни йога практики, медитационни системи, НЛО-истерия, неоесихия култове и др. подобни), а всички те са под покровителството на т.нар. движение Ню Ейдж. Каква, според вас, е причината за разпространението на тези движения и как трябва да подходжа Православната църква в условията на респоненатата Ню Ейдж „духовност“?

Отговор: Причината за разпространението на множеството псевдорелигиозни ереси, т.нар. религиозни или неоезическия секти, на които стават жертва и немалко членове на Църквата, е факт, че много хора са се отчуждили от ниптическия дух в традицията на нашата Църква. Както е известно, ниптическата или исихастката традиция на Църквата (традицията на постоянната, умната, безмълвната молитва и духовното съзерцание – *б. пр.*), която е заложена в пророческия, апостолски и мъченически дух на древната Църква, представлява критерият, според който може да се определи дали даденото дело е от Бога, или от дявола.

Св. Григорий Нисийски учи, че ересите процъфтяват там, където няма пророци (разбирай, учители с духовен опит, трезвенници, ниптици, т.е. духовни старци – *б.р.*). Това е така, защото пророците и апостолите знаят как да разграничават истината от лъжата.

Освен това в наши дни хората, и то най-вече младите, не намират удовлетворение в общоприетия начин на живот, в липсата от вътрешно съдържание морализъм на обществото. Те изследват и търсят отговорите на екзистенциални проблеми, търсят вътрешен мир и екзистенциална свобода.

Ето защо в наши дни се нуждаем най-вече от традицията на исихастките дух, който е базисен за евангелското послание, определящ за светата Евхаристия, същност и за апостолското и светоотеческото предание. Такъв дух що е открит в изобилие в „Добротолюбието“ и „Словата на старците“ („Геронтикон“). Когато четем тези текстове в каноничния дух на Православната църква, те ни помагат да стоим настрана от всяко заблуждение и погрешна представа за нещата.

Из интервю с ЙЕРОТЕЙ (Влахос), митрополит на Навпактос, сп. Sobornost, септември 2006
Превод: Анжела ПЕТРОВА

От стр. 1

любовта, чрез която се побеждава смъртта и страхът от смъртта. В този смисъл, като новата заповед на любовта е да обичаме така, както Господ нас обикна, то тази, която непосредствено я следва е, не ние трябва да свидетелстваме за тази любов, които като светилник озарява всичко около себе си. Тук следва особена да обърнем внимание на това, че всички слова и примери, казани от Господ, имат катехизичен характер – и за покаянието, и за царството небесно, и за опрощението на греховете.

Православното богослове днес приема, че *катехизацията и мисионерството* („Идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа, и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал...“ (Матт. 28:19-20) са две различни понятия: мисионерството призовава към Христа и Църквата, а катехизацията дава на вече прекарчилите църковния праг необходимите теоретични и практически познания за църковния живот (Игумен Пьотър (Мещчеринов), *Мисия, катехизация и обществени проблеми*, Доклад 20 януари 2008). Но по своята същност те се явяват *двете страни на едното общо апостолско просветително дело*. В този смисъл често пъти те се взаимоизменят как по понятия.

Тук е добре да си припомним, че в началото катехизацията била разбирана изцяло в рамките на литургичното, тоест как *предкръщелна катехизация* (занимавала с основните истини на вярата онези, на които им предстояло да навлязат в тайнството, да бъдат кръстени и миропомазани) и *тайноводствена*, мистагогична катехизация, посвещавала вече кръстените в самото богослужение (Георгиос Филиас, *Възмъжане ли е възраждане на тайноводствената катехизация днес*, 2009 г.). Пример за това са *Катехизисът* на св. Кирил Йерусалимски и този на св. Йоан Златоуст, които дават един нов алгоритъм при разбирането на реалността.

В днешно време е немислимо класическото *значение на катехизацията* да остане същото, като то е приело много по-широк аспект. Повечето от съвременните християни са кръстени още от малки и в тоя смисъл катехизацията не е само посвещение в Свещеното Писание и богослужение, а е преди всичко обясняване и преоткриване на християнските ценности и реалности. Катехизацията днес формира онези църковно-общностни групи, които съзнателно се обединяват, за да споделят общото дарено им от Бога благо.

И за да не се получава объркване, в случая за посочване апостолското просветително и дидактично дело на църковната общност вътре в самата нея за разлика от насоченото изривно към светската общност ще предпочета термина „църковна катехизация“.

Църковната катехизация и нейните проблеми

Кратка история

Още от II в. в Църквата съществуват специални катехизически училища. Вследствие на мъчителните гонения и чуждоверски господства тези училища замират, за да се подновят на Балканите в края на XIX в. През втората половина на XX в. тяхната дейност е отново насилствено прекратена в страните на войнствация атеизъм, а и в единствената останала извън официалната политика на атеизъм православна страна – Гърция, те бележат видим спад, вследствие разпространението на учението на марксизма.

Там в периода 1940-1950 г. чрез своите печатни издания марксизмът призовава младежта към пълно отхвърляне на християнските идеи и техните разпространители и по-специално към унищожаване на „гибелната наркоза“, подавана чрез катехизическите училища (например, марксистското списание „Ενότητα (Обединение)“, Солун, 18 май 1947). През 60-те години войната срещу тях се обостря, като центърът на нападките се изменява и фронтът става по-широк: обвинения в средновековен фанатизъм, лишаване на децата от времето им за игра като някакви „калугерчета“, което влизало в противовес с нормите на съвременната педагогика (вестник То Βήμα (Трибуна)“, 21.11.1963); ненаучност, дори че били чужди на Православната традиция и дори заимствани от протестантските практики и т. н.

Ние, в България, ще чуем тези обвинения няколко десетилетия по-късно, когато с началото на демократичните промени катехизическите училища у нас отведнъж бележат невероятен бум. Тогава станахме свидетели на множеството желаещи – малки и големи – да се включат в тях, при което броят на учениците в класовете бе феноменален. Днес вече няма поместена православна църква, при която да няма такива училища, познати ни под наименованието „неделни“ училища. Само че пред тях стоят отново определени настоящи проблеми, които неминуемо оказват своето влияние върху редукцията както на самите катехизатори, така и на неделните училища.

Проблеми пред църковната катехизация

Църковният живот не протича във виртуално пространство, а в конкретни социални и културни дадености. Мисионерството и катехизацията са непосредствено съхранени със своето историческо време. Поради това успешната църковна катехизация не е възможна, без да се познават в дълбочина обществените проблеми, в които живеем (ср. Игумен Пьотър Мещчеринов, *Мисия, катехизация*).

А какви са те, ще отбележим накратко:

✓ Многозинството от хората в съвременното общество, както и да се идентифицират, според социологическите проучвания (сочещи недвусмислено за България, че 84% от населението се определя като източноправославно) изповядва и преди всичко практикува „религията на парите“ (игумен Пьотър Мещчеринов) и поклонението към плътта (отец Темистоклис Мурдзанос). А всяка религия съдава своя морал и своя култура. В случая, това е чалга културата и нейният морал – *култура и морал на преклонението пред парите и плътта*.

Докато преди на катехизатора предстоеше само да измести светогледния фокус на желаещия да види духовното, то сега той следва да преобърне изцяло нетовото виждане за света

✓ Наличие на т. нар. *битово християнство*. Тоест, на еклисиологически опасното отъждествяване на нацията с Църквата, което превръща Църквата просто в част от народния бит и обичаи, като й отнема същината на онзи благодатна общност, която е призвана да служи на Христа чрез своя народ.

✓ Съцеверемено, в противовес на силното намаляване броя на децата участващи в катехизичните енорийски училища, значително се е увеличил броят на черкуващите се младежи, както и на тяхното доверие в Църквата като институция. (Това сочат убедително и социологическите проучвания за доверието на българите в институциите). Този феномен намира Православната църква като институция в изключителна *затрудненост* да преструктурира, или по-скоро да организира, своята катехизаторска дейност.

✓ Днес като цяло преобладава безразличие от страна на *младежта* към катехизацията. Някога понятието „катехизация“ бе тъждествено на понятието „проповед“, а нейният силно морализаторски характер се възприемаше като нейно съдържание, което бе неразривно свързано с детската възраст. В повечето случаи родителите гледали на тези училища като на места, където техните деца ще станат „послушни и добри“. Днес обаче самите младежи отказват да влизат в логиката на „послушното и добро дете“, както и да приемат някогашните ясно разграничими модели за добро и лошо.

✓ Проблемите на катехизацията са непосредствено свързани и с проблемите на младежта. Лицето на *съвременното семейство* е коренно променено. Християнският модел, при който децата се отглеждат едновременно и от двамата си родители, е почти на изчезване. А когато е така, то пък родителите нямат време за своите деца. Съответно, самите деца реагират остро на заповедническия им тип манталитет относно въпросите на вярата, ако такива въобще се дискутират.

✓ Новите технологии, телевизията и *светът на информацията* са променили основно дадеността на живота. Отрупаната с картинен реалност не остава място за много размисъл и развитие на идеи. Младежът днес няма време да посещава неделни училища и събрания от типа на тези, с които сме свикнали – песнопения, учение, взаимни игри и др. Затова е крайно налоизтелно катехизацията да поеме форма, която, от една страна, да запазва доброто от миналото, а от друга, да е базирана на езика, който съвременният младеж разбира и не би го изморил, но ще му даде възможността да се отдалечи от онова, което го стресява.

✓ Днешната младеж на практика не се интересува толкова, колкото ни се струва, от поведението на клирците или от превръщането на вярата в идеология, което да дава повод за отрицание на вярата въобще, както се е случвало някога. Най-страшното е, че младежта в своята цялост не се интересува от духовното, но и не само тя, а цялото общество. *Съвременните образци за живот* (в модата, музиката, кулинарството, спорта) привлича младия човек към едно плътско разбиране на живота.

Въпросът, който тук непосредствено следва, е:

Необходима ли е днес катехизацията

и ако да, кое трябва да е нейното съдържание? Без да навлизаме в богословското виждане по въпроса, можем да отговорим следното. Катехизацията е нужна, защото отсъствва напълно духовната връзка между кръстените деца с техния възприемник, който да ги въвежда във вярата; поради безразличието или отсъствието на време у атеистичните от няколко поколения родители за просвещаване в истината за Бога и личното спасение на техните деца; както и поради нуждата от предаване на свещената традиция, Свещ. Предание, и християнската самоличност.

Положителното решаване на въпроса води и до решаване на последващата категория от съвременни проблеми, които имат пряко отношение към психичното състояние и здраве на новото поколение.

Ако ние съумеем към това да ориентираме катехизацията както на епархийско, така и на енорийско ниво, то ще предоставим догматически обосновани и практически отговори на съществуващите проблеми и ще развиваме нравственото богословие на Църквата. Това ще рече и че ясно съзнаваме колко е голяма нуждата от катехизация днес.

Проблеми като стрес, липса на себеуважение, които е израз не на смирение, а на индивидуализъм и поклонение към плътта, неготовност за посмане на отговорности в живота, така характерна за съвременния млад човек, нездрави междуполови връзки, преходни повърхностни отношения, професионална неориентираност и зависимост – с една дума, възпоменаваме на греха като разрушителна машина за младежката съвест, могат да намерят своето решение именно чрез катехизацията. Катехизацията е тази, която дава отговори на съвременната нараставща тревога в обществото, развива вярата и доверието в Бога и сред неуспелите разтваря пред човека нови пътища.

За да стане това, е нужно, освен обновяване на методите и съдържанието й, и особено пастирско обгрижване от страна на клира. Защото днес свещеникът отново започва да засма онази роля в обществото, която идеологическото пренебрежение му бе отнело. А мостът, по който детето достига до свещеника, е катехизаторът. При това обаче, катехизация без духовно обгрижване от страна на свещеник е по своята същност недействена.

Катехизаторската работа днес е дело изключително на ентусиасти, докато е нужно да се работи с образовани катехизатори, чиято дейност да е преди всичко катехизационна. Разбира се, абсолютно е необходимо катехизаторът да гори в любовта Христова. Защото катехизацията е Божие дело, съработничество на Бога. За да бъде тя „педагог в Христа“ (1 Кор. 4:15), повод не само за преевангелизация, но и съветник в пътя на преобразяването по Бога на нового поколение (по Отец Темистоклис Мурзанос, *Съвременни катехизични проблеми*).

Следва

Анула ХРИСТОВА

Спасявай се в Господа!

Монашеско пострижение в Девическия манастир „Св. пророк Илия“ в кв. „Дървенница“

Навечерието на манастирския празник – Илинден, Девическият манастир „Св. пророк Илия“ в столичния квартал „Дървенница“ се сподоби с още една сестра – Христова невеста, която пое по нелекия път на монашеского служение. Това е дългогодишната послушница Елена М., която след като внимателно изпита себе си, пристъпи за монашески постриг.

С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим пострижението бе извършено по време на празничната вечерня от Негово Преосвещенство Зиполски еп. Йоан, викарий на Софийския митрополит. В него взеха участие софийските протосингел – ставр. ик. Ангел Ангелов, игумени на софийски манастири и монаси, свещенослужители.

Новопостриганата монахиня е била на послушание пет години в светата обител. Тя е с висше образование, получено в няколко различни учебни заведения и е с научна степен. Под мантия бе водена от майка Матрона, игумениа на Дървенишката обител. При пострижението й бе дадено името Евфимия.

Епископ Йоан поздрави от името на Негово Светейшество патриарх Максим всепреподобната игумения и изказа пастирско наставление за различаване на съзнате, които християнните проливат по различни поводи. Накрая той приветства новата монахиня и отправи напътствени слова към нея за предстоящия монашески подвиг.

В своето слово той каза: *„Когато извършихме това свещено чинопоследование на монашеского пострижение, видях в очите на някои лица сълзи... Това ми даде повод за един размисъл, който искам да споделя“ – кои сълзи са полезни и достойни за християнина; и кои сълзи не са свойствени за християнския живот. Ако ние плачем сега за това, че имаме печал по Бога, и че важдайки монашеския постриг на новопостриганата монахиня Евфимия, ние разсъждаваме за себе си, че нямаме тези сили да поемем този благословен път на монашеството и в някаква степен укоряваме себе си или се предяваме на доброволната скръб по Бога, че не сме достойни, и проронваме заради това една сълза – това са достойни сълзи за християнина.*

Ако пък всички ние съжаляваме, че сме влезли в този път и се страдуваме за онова, което оставяме в света; и плачем на монашеского пострижение като че все едно изпращаме покойник – това са сълзи, които свидетелстват, че много често нашите братя и сестри, включително и ние духовниците, трудно разбираме монашеския път! И тези пролети сълзи не са в наша полза!

При всички случаи монашеского пострижение се опримичава на раздялата с един човек, но най-вече със светския човек в себе си. И ако ставаше дума за някаква смърт и умиране, във всички тези последования – то става дума именно за доброволното отричане на човека, приел монашеския образ, на всичко онова, което е похот на очите, похот на плътта и похот на житейска или от мирските суети и от този свят.

Затова, честна монахиня Евфимия, ако и ти плачеш, че Бог те е сподобил днес да приемеш великия ангелски образ на монашеството – Бог да ти даде милост да усетиш Неговото присъствие, да усетиш Неговата благодат, да усетиш Неговата закрила – кръста, мощта, и да Го видиш лице в лице чрез светото Евангелие – това за тебе са спасителните сълзи, защото това е твоят повик на онова, което през тези години ти изрази като желание. Но, ако в сърцето ти има съжаление за онова, което е извън оградите на този манастир – това са от тези сълзи, които са безплодни, които само пречат на човека и се стараят да вернат неговото самолюбие и неговата воля, предпочетена пред Божията воля. Затова и много пъти нашите скъпи родители, които са ни отхранили – плачат... Малко са тези, които плачат от радост, защото отказал се от радостите на светския живот, ти нелинуемо очакваш други радости, които вътрешно не могат да бъдат разбрани – могат да бъдат видени само чрез духовните очи! А то какъв е този живот – в оградите на светата обител, под молитвения покров на св. пророк Илия!...най-често в богослужението на светата Църква, най-често в частна и обществена молитва, най-често във въздържание, пост и молитва не само за себе си, а и за всички човеци, най-често в трудолюбие и послушание към изтляване на монашеските обети, за послушание, за целомъдрие и за нестежание; най-често в изтляване на всичко онова, което Господ е рекъл: да обичаме Бога с цялата си душа, да Го възлюбим с всичкия си разум, с всичкото си сърце! И втората подобна заповед е да обичаме ближния като себе си. Ето, това е то животът вътре в светата обител! Естествено, че тази радост, която човек може да изпита, е радостта дадена от Бога: „Радвайте се! Защото Аз съм с вас през всички дни до свършека на света“.

След вълнуващото слово на епископа многобройните присъстващи поздравяха новопостриганата монахиня, която със запалена свещ в ръка стоеше и отговаряше със скромност и радост на въпроса на всеки:

– Как ти е името, сестро?
– Евфимия монахиня.
– Спасявай се в Господа! – пожелаваха всички, с надеждата все повече заселници да има светата обител, посветена на светия пророк Илия.

Весела ИГНАТОВА
Снимки: Нина КОМАРОВА

МОНАШЕСТВО

ДЕВСТВО И МОНАШЕСТВО

Освен брака, който е естественият начин на живот за зрелия човек, съществува и девството, което е свръхестествен начин на живот. В Новия Завет и светоотеческото предание единодушно се признава превъзходството на девството пред брака. Но това признание не засяга девството само по себе си, а възможностите, които то предоставя на вярващия за неговото усъвършенстване. Както отбелязва св. Златоуст: „Девството само по себе си не е ни добро, ни зло, но поради множеството възможности за развитие (които отваря) е по-доброто“ (Св. Йоан Златоуст, *За девството*, PG 48,535). Чрез високото място, което отдава на девството, Църквата поставя човешката личност над всяка социална целесъответност или биологически закон, като подчертава нейната свобода и абсолютна ценност. [...]

Девството не е противоположност на брака. Напротив, девството е най-върховният брак. Това е брактъ, в който вярващият се съчетава с Бога в Духа Свети. Това е брактъ, който нито узъвва, нито убива любовта на вярващия, а преобразява него самия и го прави съвършен. Св. Йоан Лествичник пише: „Чист е онзи, който отбъсква плътската любов с любов божествена и е уасаси телесния огън с огън невеществен“ (Стълало 15). Чрез доброволното лишение на ниво сетивност в него се преследва духовната пълнота.

Така че единствена перспектива за живот в Църквата е наличието на бракосъчетание

С други думи, християнинът не е призван да избере между брак и безбрачие, а между два различни вида брак. Тоест, между плътския и духовния брак, между този по плът и този по дух (вж. Св. Григорий Нисийски, *За девството* 20,3).

Разбира се и плътският, когато бива сключен в Христос, е съцвеременно и духовен. Но тъй като той няма само духовен характер, както този, който се сключва между вярващия и Христос чрез опазването на девството, затова и бива различаван от чисто духовния брак и определян като плътски. А така или иначе, подвижническият и есхатологичен дух, който характеризира действения живот, е задължителен и за съпружеския.

Практикуването на девствен начин на живот обаче не се е развивало само в монашеството. Винаги е имало вярващи, които са го упражнявали и без да са монаси. Само че в традицията на Църквата подвизаването в девство се свързва с монашеството. Защото този, който ще става монах, дава обещание, че ще пази девство. И ако той е бил брачен или е имал извънбрачни отношения, обещава, че оттук нататък ще се пази чист.

Девството обаче, ини целомъдрието, не покрива цялата широта на монашеството, нито представлява неговата първа добродетел. Първа е послушанието. Девството, или чистотата по тяло и по душа, както и третата основна добродетел на монашеството – нестежанието, се свързват непосредствено с послушанието и заедно с него образуват неразривно единство (вж. Архим. Софрониий, *За основите на православното подвижничество*).

Георгиос МАНДЗАРИДИС
Из „Християнска етика“, 2000
Превод от гръцки: Анула ХРИСТОВА

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2013 г.

„Църковен вестник“

1 година..... 30,00 лв.
6 месеца ..... 15,00 лв.
3 месеца ..... 7,50 лв.
ед. цена ..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: synpressbg@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на ТАНКА ТОНЧЕВА ХРИСТОВА като се изписват точният адрес и пощенският код на получателя!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битовия нужди.